

Näkemyksestä menestystä

**Alueelliset talousnäkömät
syksyllä 2010**

www.temtoimialapalvelu.fi

Alueelliset talousnäkymät syksyllä 2010

Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Alueelliset talousnäkymät | Jouko Nieminen
2/2010

Käyntiosoite

Postiosoite

Aleksanterinkatu 4
00170 HELSINKI

PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin 010 606 000
Telekopio (09) 1606 2166

Julkaisusarjan nimi ja tunnus

Alueelliset talousnäkymät
2/2010

<p>Tekijät (toimielimestä: nimi, puheenjohtaja, sihteeri)</p> <p>Jouko Nieminen Kehityspäällikkö Varsinais-Suomen ELY-keskus</p>	<p>Julkaisu-aika Syyskuu 2010</p> <p>Toimeksiantaja(t) Työ- ja elinkeinoministeriö</p> <p>Toimielimen asettamispäivä</p>
<p>Julkaisun nimi Alueelliset talousnäkymät syksyllä 2010</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Katsauksessa tarkastellaan ELY-keskusalueiden ja niiden seutukuntien talouden ja työllisyyden nykytilaa ja lähiaikojen kehitysnäkymiä. Arvioinnin tuottajia ovat olleet ELY-keskukset ja muut alueelliset asiantuntijat. Katsaus laaditaan kaksi kertaa vuodessa.</p> <p>Seutukuntien elinkeinoelämä ja työllisyys ovat kehittyneet alkuvuoden aikana hyvään suuntaan. Edellisen katsauksen arviot olivat selvästi synkemmät kuin mitä toteutunut kehitys on ollut. Suhdanteet ovat parantuneet nopeasti, mutta pääsy taantumaa edeltävälle tuotannon ja työllisyyden tasolle vie aikansa. Tämän hetken tilanne on vuoden takaiseen verrattuna parempi 43 seutukunnassa, puolen vuoden sisällä tilanne paranee 46 seutukunnassa ja vuoden sisällä jo 58 seutukunnassa. Voimakasta kasvua ei kuitenkaan juuri ennakoida vaan kasvusta odotetaan maltillista.</p> <p>Selkeästi heikkenevää kehitystä on odotettavissa ainoastaan Turun ja Varkauden seutukunnissa. Turun ja koko Varsinais-Suomen tilannetta heikentää laivanrakennusteollisuuden vaikeudet. Varkauden tilanne heikkenee sanomalehtipaperin tuotannon loppuessa.</p> <p>Vientikysyntä on elpynyt ja teollisuuden tilauskannat ovat parantuneet koko maassa. Metsäteollisuuden alamäki on pysähtynyt ja massa- ja paperiteollisuuden suhdanteet ovat selkeästi parantuneet. Viennin elpyminen näkyy kuljetuksen piristymisenä ja esim. satamien liikenteen kasvuna. Tilauskannat ovat kuitenkin normaalia matalammat eivätkä ulotu ajallisesti kauas ja erot yritysten välillä ovat suuret.</p> <p>Pohjois- ja Itä-Suomessa talouden kehityksen veturiksi on nousemassa kaivosala. Käynnissä olevien kaivoshankkeiden lisäksi avautumassa tai suunnitteilla on useita kaivoksia, joiden aluetaloudellinen vaikutus on huomattava. Rakentamisen osalta elvytyksellä on ollut positiivisia vaikutuksia. Isot infrahankkeet ovat auttaneet varsinkin maanrakennusalaan. Korjausrakentamisen kasvu jatkuu ja uudisrakentaminen on lähtenyt nousuun. Rakentamisen piristyminen heijastelee myös puunjalostusteollisuuden. Kauppa ja muut palvelualat ovat pärjänneet taantumasta yli varsin hyvin ja alan työllisyyskehitys jatkuu vahvana. Varsinkin Kaakkois- ja Itä-Suomessa venäläisten ostosmatkailijoiden merkitys on kasvussa.</p> <p>Työttömyys on kääntymässä laskuun. Työttömyyden aleneminen perustuu lomautusten päättymisen lisäksi työvoiman ikääntymiseen. Työttömyystilanteen heikkenemistä odotetaan lähiaikoina vielä Etelä-Suomessa, lähinnä Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Uudellamaalla. Nuorisotyöttömyys helpottuu pikkuhiljaa mutta pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen on huolen aihe koko maassa. Uusien työpaikkojen avautuminen on lähtenyt lievään kasvuun. Varsinkin vuokratyön osuus on voimakkaassa nousussa. Osaavan työvoiman saatavuus on tällä hetkellä hyvällä tasolla, mutta jo vuoden kuluttua tilanne on heikompi monilla alueilla.</p> <p>TEM:n yhteyshenkilönä: Konsernirohjausyksikkö / Toimialapalvelu Esa Tikkanen, puh. 050 040 5459 ELY-keskusten yhteyshenkilö: Jouko Nieminen, e-mail: jouko.nieminen(at)ely-keskus.fi, puh. 040 770 3010</p>	
<p>Asiasanat Seutukuntien kehitysnäkymät, aluetalous, aluekehitys, elinkeinoelämä, työllisyys</p>	
<p>ISSN 1799-2664</p>	<p>ISBN 978-952-227-432-8</p>
<p>Kokonaissivumäärä 194</p>	<p>Kieli Suomi</p> <p>Hinta -</p>
<p>Julkaisija Työ- ja elinkeinoministeriö</p>	<p>Kustantaja</p>

Saatteeksi

Alueelliset talousnäkymät -katsaus on kaksi kertaa vuodessa päivitettävä julkaisu, johon on koottu ELY-keskusten ja muiden keskeisten aluekehittäjien näkemykset alueiden nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Tämän katsauksen tiedot tuotettiin kesä-elokuussa 2010.

Alueiden arvioinnissa on kolme ajankohtaa:

- 1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen
- 2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan
- 3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

Arviointikohteita ovat elinkeinoelämän ja yritystoiminnan kehitys, työttömyyden määrä ja rakenne sekä osaavan työvoiman saatavuus. Arviointiasteikko on viisiportainen, jossa vaihtoehdot ovat: ++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Aluekohtaisia tulevaisuuden kehitysarvioita tulkittaessa on syytä huomioida, että alueen kehitysnäkymiä verrataan suhteessa alueen nykytilaan ja aiempaan kehitykseen. ELY-keskualuetta tai seutukuntaa verrataan siis itseensä eikä toisiin alueisiin tai esim. koko maan keskimääräiseen kehitykseen.

Kaakkois-Suomen katsauksen tekemiseen osallistuivat Kaakkois-Suomen ELY-keskus, TE-toimistot, Etelä-Karjalan liitto, Kymenlaakson liitto sekä alueelliset elinkeinoyhtiöt.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa katsauksen laatimisesta vastasi erikoistutkija Niilo Melonlinna.

Turussa 16.8.2010

Jouko Nieminen

Yhteenveto

Talouden ja työllisyyden tilanne ja näkymät ovat olennaisesti parantuneet alkuvuoden aikana. Talvella tehdyt arviot seutukuntien talouden ja työttömyyden kehityksestä olivat synkemmät kuin mitä toteutunut kehitys on ollut. Suhdanteet ovat parantuneet nopeasti, mutta pääsy taantumaa edeltävälle tuotannon ja työllisyyden tasolle vie aikansa.

Odotukset seutukuntien elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tulevaisuudesta ovat pääosin maltillisen myönteiset. Tämän hetken tilanne on vuoden takaiseen verrattuna parempi 43 seutukunnassa, puolen vuoden sisällä tilanne paranee 46 seutukunnassa ja vuoden sisällä jo 58 seutukunnassa. Voimakasta kasvua ei kuitenkaan juuri ennakoita.

Selkeästi heikkenevää kehitystä on odotettavissa ainoastaan Turun ja Varkauden seutukunnissa. Telakkateollisuudessa jo pitkään tiedossa olleet uhkakuvat ovat nyt realisoitumassa, kun Turun telakan vielä tekeillä oleva risteilyalus valmistuu syksyn aikana. Laivanrakentamisen vaikeudet heijastelevat koko Varsinais-Suomeen. Varkauden tilanne heikkenee kun sanomalehtipaperin tuotanto loppuu.

Vientikysyntä on elpynyt ja teollisuuden tilauskannat ovat parantuneet koko maassa. Metsäteollisuuden alamäki on pysähtynyt ja massa- ja paperiteollisuuden suhdanteet ovat selkeästi parantuneet. Viennin elpyminen näkyy kuljetuksen piristymisenä ja esim. satamien liikenteen kasvuna.

Tilauskannat ovat kuitenkin normaalia matalammat eivätkä ulotu ajallisesti kauas. Yritysten välillä on myös suuria eroja: jotkut ovat päässeet hyvään vauhtiin, mutta ongelmia on varsinkin pienissä yrityksissä.

Pohjois- ja Itä-Suomessa talouden kehityksen veturiksi on nousemassa kaivosala. Käynnissä olevien kaivoshankkeiden lisäksi avautumassa tai suunnitteilla on useita kaivoksia, joiden aluetaloudellinen vaikutus on huomattava.

Rakentamisen osalta elvytyksellä on ollut positiivisia vaikutuksia. Isot infrahankkeet ovat auttaneet varsinkin maanrakennusalaan. Korjausrakentamisen kasvu jatkuu voimakkaana ja uudisrakentaminen on lähtenyt nousuun. Rakentamisen piristyminen heijastelee myös puunjalostusteollisuuteen.

Kauppa ja muut palvelualat ovat pärjänneet taantumien yli varsin hyvin ja alan työllisyyskehitys jatkuu vahvana. Kaupan suurin investointibuumi on ohi, mutta edelleen on eri puolilla maata tulossa mittavia market- ja kauppakeskusinvestointeja. Varsinkin Kaakkois- ja Itä-Suomessa venäläisten ostosmatkailijoiden merkitys on kasvussa.

Työttömyyden kasvu on koko maan tasolla hidastunut ja kääntymässä laskuun. Työttömyyden aleneminen perustuu lomautusten päättymisen lisäksi työvoiman ikääntymiseen. Työttömyys on helpottunut erityisen voimakkaasti esim. Kainuussa, jossa ikääntyminen on voimakasta.

Työttömyystilanteen heikkenemistä odotetaan lähiaikoina vielä Etelä-Suomessa, lähinnä Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Uudellamaalla. Nuorisotyöttömyys helpottuu pikkuhiljaa mutta pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen on huolen aihe koko maassa.

Uusien työpaikkojen avautuminen on lähtenyt lievään kasvuun. Varsinkin vuokratyön osuus on voimakkaassa nousussa. Positiivinen signaali on, että työvoiman kysyntä on monilla alueilla lähtenyt kasvuun mm. kuljetusalalla ja rakentamisessa. Osaavan työvoiman saatavuus on tällä hetkellä hyvällä tasolla, mutta jo vuoden kuluttua tilanne on heikompi monilla alueilla.

Yhteenveto alueittain

Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Lähiajan suhdannenäkymät ovat monilta osin parantuneet. Vakaaseen kasvuvaiheeseen ei kuitenkaan uskalleta vielä yleisesti luottaa. Monilla teollisuustoimipaikoilla eletään hyvin lyhyen – joskin aiemmasta parantuneen – näkymän pohjalta. Metsäteollisuuden ja -talouden tilannetta on piristänyt kohonnut sellun hinta, toisaalta sahateollisuus ja osin myös paperiteollisuus turvautuu edelleen lomautuksiin.

Teollisuus supistaa edelleen melko yleisesti työvoimaansa, toisaalta myös joitakin työvoiman lisäyksiä nähdään. Metsäteollisuudessa on henkilöstön vähentyminen jatkunut. Metalliteollisuudessa ovat näkymät viime kuukausina parantuneet, uusia tilauksia on saatu ja lomautuksia on peruttu. Tuulivoimateollisuus ja muu energiateollisuus voi pitää näkymiään hyvinä vaikka markkinat ovat kiristyneet ja alalla keskustellaan myös lomautuksista.

Liikennemäärät ovat viime kuukausina kasvaneet mm. satamissa merkittävästi taantuman tuoman rajun pudotuksen ja kevään työtaistelujen jälkeen. Alan toimijat ovat taantuman yhteydessä supistaneet työvoimaansa ja jonkin verran supistustoimia on edelleen. Toisaalta joitakin suunniteltuja lomautuksia on liikenteen lisääntytyä pystytty perumaan.

Alueen mittavat rata- ja tiehankkeet jatkuvat edelleen tänä vuonna ja ovat osaltaan pitäneet yllä maanrakentamisen volyymia. Korjausrakentaminen on noussut merkittäväksi rakennusalan haaraksi. Myös liiketilojen investoinnit pitävät osaltaan rakennusalan työllisyyttä yllä tulevaisuudessa. Kauppa on edelleen investoimassa uusiin kohteisiin ja etsimässä mittakaavaetua suurista, keskitetystä kaupakeskuksista.

Kaupan ala on menestynyt taantuman aikana monia aloja paremmin. Vähittäiskaupan yksi merkittävä asiakasryhmä on venäläiset ostosmatkailijat, joiden vaikutus on näkynyt erityisesti Lappeenrannassa ja myös Imatralla sekä Kotkan-Haminan seutukunnassa. Matkailun merkitys on kasvamassa, erityisesti Etelä-Karjalassa. Keskeinen hanke on Lappeenrannan Rauhan matkailukeskuksen rakentaminen.

Työllisten määrä vähenee edelleen varsinkin teollisuudessa. Viime talven ja kevään mittaan työttömyyden kasvu hidastui selvästi ja alkukesällä pysähtyi Etelä-Karjalassa ja kasvoi Kymenlaaksossakin enää vähän. Työttömyys ei tällä hetkellä kasva, mutta taantuman aikana on kuitenkin kivuttu uudelle korkeammalle työttömyyden tasolle, josta laskeutuminen on vaikeaa.

Nuorten työttömyyden kasvu on ollut suurempaa kuin kokonaistyöttömyyden. Pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt kasvuun vuosia kestäneen laskuvaiheen jälkeen.

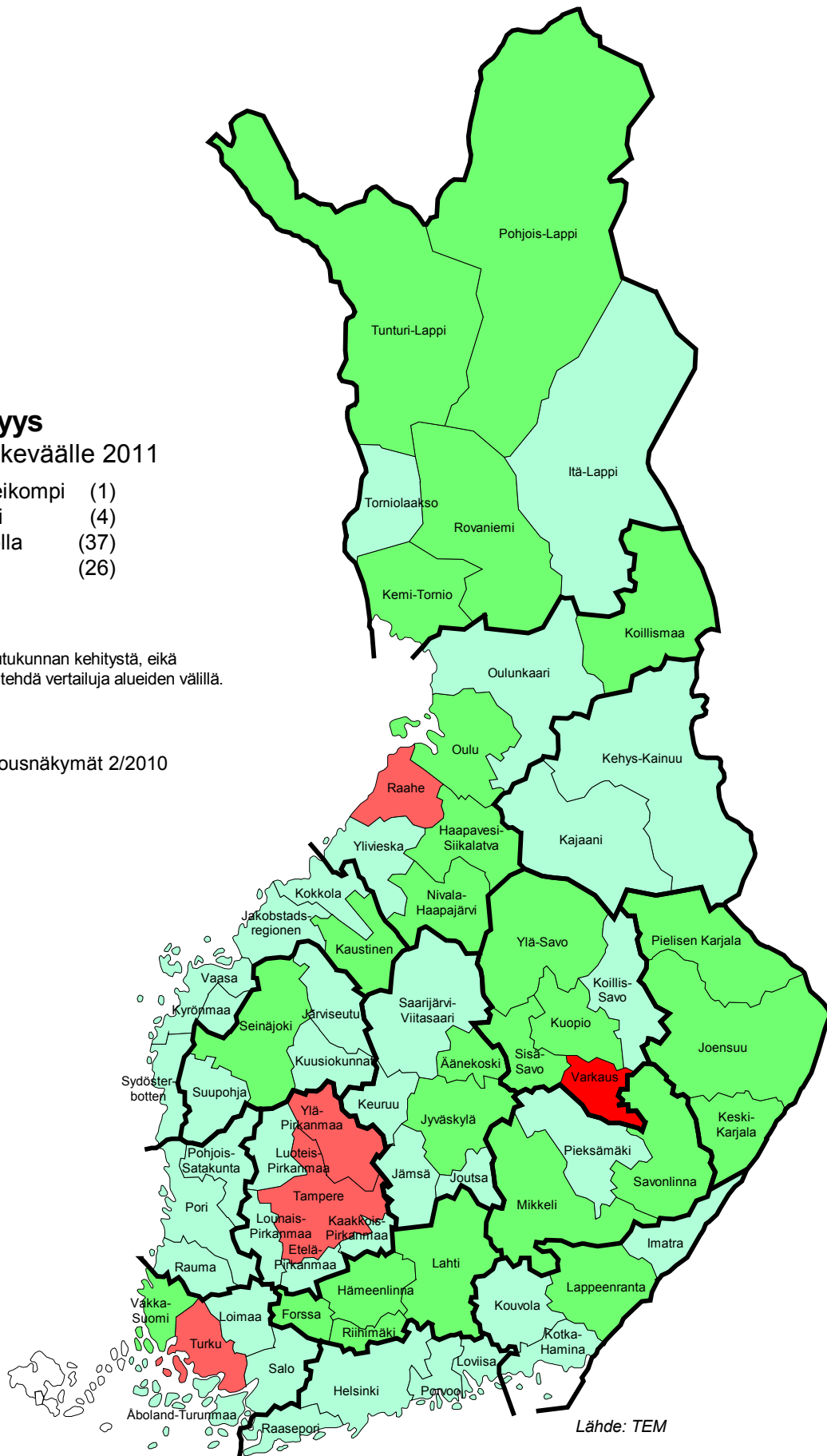
Työttömyys

odotukset keväälle 2011

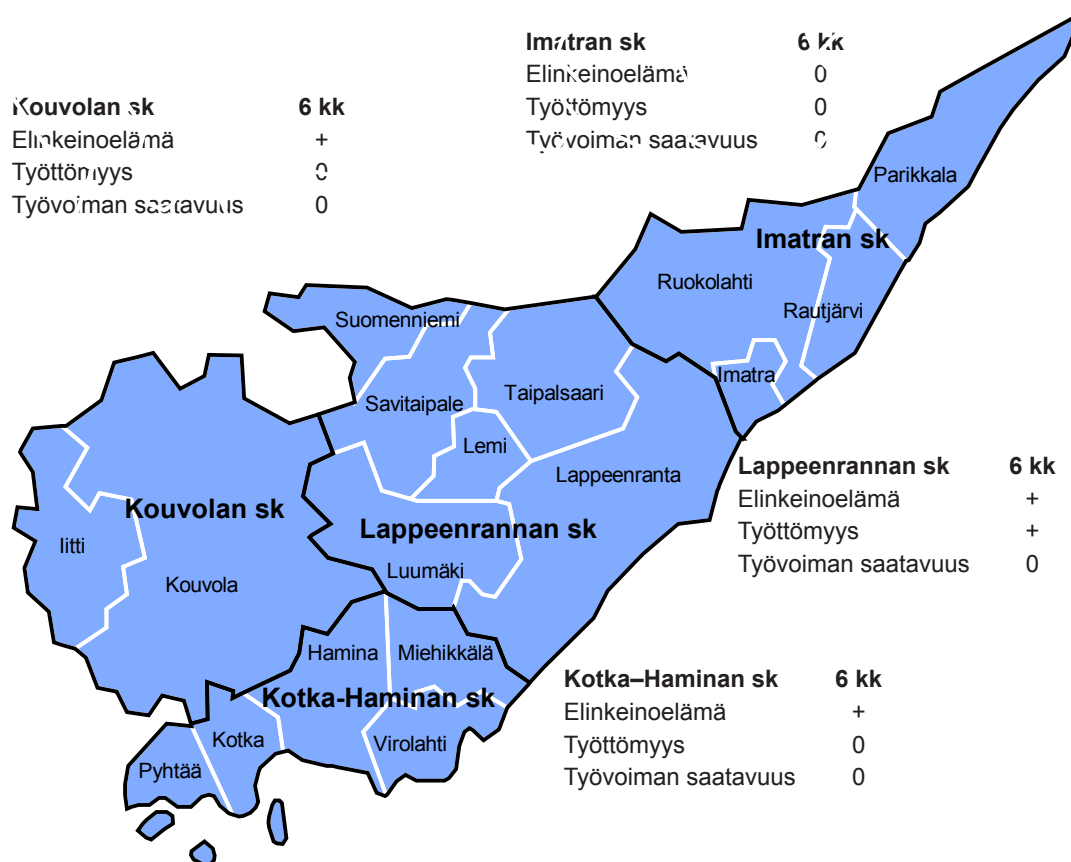
■	Paljon heikomp	(1)
■	Heikomp	(4)
■	Nykytasolla	(37)
■	Parempi	(26)

Kartta kuvaa seutukunnan kehitystä, eikä kartan avulla voi tehdä vertailuja alueiden välillä.

Alueelliset talousnäkymät 2/2010

Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Kaakkois-Suomen ELY-keskus	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	0	0	+
Osaavan työvoiman saatavuus	+	0	0

- 1) Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen
- 2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen
- 3) Tilanne 12 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Maailmantalouden kehityksen epävarmuus näkyy edelleen Kaakkois-Suomen tuotannossa ja työmarkkinoilla. Muutos talven tilanteeseen on se, että lähiajan suhdannenäkymät ovat monilta osin parantuneet. Vakaaseen kasvuvaiheeseen ei kuitenkaan uskalleta vielä yleisesti luottaa. Monilla teollisuustoimipaikoilla eletään hyvin lyhyen – joskin aiemmasta parantuneen – näkymän pohjalta. Metsäteollisuuden ja -talouden tilannetta on piristänyt kohonnut sellun hinta, toisaalta sahateollisuus ja osin myös paperiteollisuus turvautuu edelleen lomautuksiin. Euromaiden julkistalouteen liittyvät ongelmat ovat lisäämässä tulevaisuuden epävakautta ja heikentävät pitkäjänteisempien päätösten pohjaa sekä vaikuttavat palvelusektorin työllisyyskehitykseen haitallisesti.

Toimialojen tuotannon ja työllisyyden näkymät

Teollisuus supistaa edelleen melko yleisesti työvoimaansa, toisaalta myös joitakin työvoiman lisäyksiä nähdään. Metsäteollisuusyhtiö UPM on irtisanonut Kouvolan Kymintehtaalta ja Lappeenrannan Kaukaan tehtailtaan yhteensä n. 200 henkeä. Stora Enso -konsernin supistamisohjelma on edelleen käynnissä, yhtiön tuotantolaitoksia on mm. Imatralla, Kouvossa ja Kotkassa. Pitkään kaupattavana olleet, toiminnassa olevat Kotkan tuotantolaitokset on keväällä myyty ulkomaiselle sijoitusyhtiölle.

Metalliteollisuus on kärsinyt taantumassa maailmantalouden kysynnän supistumisesta. Kuitenkin viime kuukausina näkymät ovat parantuneet, uusia tilauksia on saatu ja mm. Ovakon terästehdas Imatralla on kyennyt peruuttamaan aiottuja lomautuksiaan. Tuulivoimateollisuus ja muu energiateollisuus voi pitää näkymiään hyvinä uusiutuvan energian käyttöä suosivien linjausten perusteella. Toisaalta markkinat ovat kiristyneet ja alalla keskustellaan myös lomautuksista. Kaakkois-Suomessa on alaan liittyvää tuotantoa ja suunnittelua mm. Haminassa ja Lappeenrannassa. Mahdollisuudet muunkin energiatuotannon innovaatioiden synnyttämiseen ovat kansantaloudessa tällä hetkellä hyvät ja hankkeita on vireillä eri alueilla.

Kuljetus ja varastointi ovat Kaakkois-Suomen merkittäviä toimialoja. Liikennemäärät ovat viime kuukausina kasvaneet mm. satamissa – ja jopa ennätyslukuihin – taantumatuoman rajun pudotuksen ja kevään työtaistelujen jälkeen. Alan toimijat ovat taantumayhteydessä supistaneet työvoimaansa ja jonkin verran supistustoimia on edelleen. Toisaalta joitakin suunniteltuja lomautuksia on liikenteen lisääntyttyä pystytty perumaan. Kaakkois-Suomessa uskotaan toimialan pitkän tähtäyksen menestykseen, vaikka epävarmuustekijöitäkin on. Rata- ja maantieliikenne hyötyvät meneillään olevista investoinneista. Satamaliikenteessä on alueella käyty keskustelua Kotkan ja Haminan satamien yhdistämistarpeesta ja sen mahdollisesti tuomista hyödyistä.

Rakentaminen ei ole vähentynyt taantumayhteydessä niin paljon kuin pahimmillaan arvioitiin. Alueen mittavat rata- ja tiehankkeet jatkuvat edelleen tänä vuonna ja ovat osaltaan pitäneet yllä maanrakentamisen volyyymia. Korjausrakentaminen on noussut merkittäväksi rakennusalan haaraksi. Myös liiketilojen investoinnit pitävät osaltaan rakennusalan työllisyyttä yllä tulevaisuudessa. Kauppa on edelleen investoimassa uusiin kohteisiin ja etsimässä mittakaavaetua suurista, keskitetystä kauppakesuksista. Kesko Oyj rakennuttaa Kouvolan Tervaskankaalle uuden suuren kauppakeskuksen loppuvuodesta 2010 alkaen. Alueella jo nykyään toimivan S-ryhmän Prisman laajennus on valmistumassa. Molemmilla hankkeilla on huomattavia vaikutuksia rakennusalan työllisyyteen.

Kaupan ala on menestynyt taantumayhteydessä monia aloja paremmin. Vähittäiskaupan yksi merkittävä asiakasryhmä on venäläiset ostosmatkailijat. Heidän liiketoimintaa pirstävä vaikutuksensa on näkynyt erityisesti Lappeenrannassa ja myös Imatralla sekä Kotkan-Haminan seutukunnassa. Kouvolan seudun hankkeetkin arvioivat toiminnan kannattavuutta paljon juuri venäläisen ostosmatkailun ja mökkilomalaisten varaan. Valmistuvien ja suunnitteilla olevien, keskusten ulkopuolella sijaitsevien suurinvestointien varjopuolena voi olla kaupan toiminnan supistuminen pienemmissä kaupan yksiköissä ja myös yhdyskuntien aluerakenteen entistä selvempi hajautuminen

Matkailun merkitys on kasvamassa, erityisesti Etelä-Karjalassa, vaikka Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen Etlan alueellisessa työllisyysennusteessa työpaikkakasvu ei näy. Lappeenrannan Rauhan matkailukeskuksen rakentaminen on käynnissä. Alueelle rakennetaan mm. kylpylähotelli, runsaasti lomahuoneistoja, golfkenttä jne. Itse hotellin lasketaan valmistuttuaan loppukesällä 2011 tarjoavan n. 200 työpaikkaa. Etelä-Karjalassa on suunnitteilla muitakin hankkeita ja Saimaan järviluonnon matkailu- ja retkeilymerkitykseen ollaan panostamassa. Kymenlaaksossakin matkailu nähdään aiempaa selvemmin tulevaisuuden tuotantomahdollisuutena.

Julkisen talouden tasapaino-ongelmat luovat selvän varjon työllisyyden ja myös asukkaiden palvelujen kehitykseen. Euromaiden Kreikan -kriisin myötä synkentyneet valtiontalouksien näkymät kiristävät julkisen sektorin työllisyyttä entisestään. Kaakkois-Suomen työpaikoista lähes 28 % on julkisella sektorilla (vuonna 2007). Monet kunnat elävät tasapaino-ongelmissa ja ovat etsineet menosäästöjä henkilöstökuluista ja myös supistamalla joitakin toimintojaan. Yleinen, vähitellen toteutuva säästötapa on pidättyminen uuden työvoiman palkkaamisesta entisten työntekijöiden lähtiessä eläkkeelle. Yleistä on tällöin myös tehtävien uudelleenjärjestely, jonka yhtenä ulottuvuutena on toimia aikaisempaa pienemmällä työvoiman määrällä. Tällainen toiminta ei ole vierasta myöskään yksityisellä sektorilla, jossa tuottavuuden etsintä työvoiman käyttöä vähentämällä on yleinen pyrkimys. Uuden henkilöstön rekrytointi on tällöin varovaista. Koska kunnat ja valtio ovat merkittäviä työvoiman käyttäjiä, julkisen sektorin supistusten toteutuminen vie työllisyyttä teollisuuden taapaan alaspäin. Työttömyyden tulevaa kasvua hillitsee kuitenkin samanaikainen työikäisten määrän vähennys.

Maaseutu voidaan arvioida Kaakkois-Suomessakin pitkän tähtäyksen kansalliseksi voimavaraksi, joka tuottaa elintarvikkeita, metsätalouden tuotteita ja antaa mahdollisuuksia monille palveluille – mm. matkailulle, mökkeilylle ja retkeilylle ja tarjoaa myös hyviä asumisympäristöjä. Maaseutuelinkeinojen merkitys on säilynyt alueella tärkeänä. Maa- ja metsätalouden työllisyys on ollut pitkään vähenevä, vähennys on kuitenkin ollut monia muita aloja tasaisempaa ja hitaampaa. Etlan alue-ennusteen mukaan toimialan työllisten määrä vähenee vuoden 2009 arviodusta noin 7000 hengestä vain kahdellasadalla vuoteen 2014 mennessä. Samalla alan tuotanto kasvaa 15 %.

Työttömyystilanne

Vuonna 2009 taantuma levisi nopeasti Kaakkois-Suomen teollisuuteen ja kuljetuksiin. Työllisyys heikkeni selvästi. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlan arvion mukaan työpaikkamäärät laskivat vuoden 2009 aikana n. 7500:lla vuoteen 2008 verrattuna. Etla näkee huhtikuussa 2010 tekemässään alue-ennusteessa Kaakkois-Suomen työllisyyden laskevan myös vuosina 2010 ja 2011. Vuonna 2011 Kaakkois-Suomessa olisi työllisiä vajaa 3000 henkeä (-2,1 %) vähemmän kuin vuonna 2009 (vuoden 2009 luku on arvio).

Työllisten määrä vähenee siis edelleen tänä ja ensi vuonna. Vuoden 2011 jälkeen Etla ennustaa työllisyyden kääntyvän pieneniseen kasvuun. Vuonna 2014 työllisiä olisi saman verran kuin vuonna 2009. Samalla aikavälillä eli 2009–2014 alueen tuotanto (arvonlisäys) kasvaisi 15 %. Näin ollen tämä melko huomattava lisätuotanto saadaan tuottavuuden kas-

vusta. Työllisyyden lähiajan kasvualoja on kohtalaisen vähän. Teollisuuden työllinen merkitys vähenee eivätkä palvelutkaan juuri ole kasvattamassa henkilöstöään. Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen Etlan ennuste ei näe esimerkiksi terveys- ja sosiaalihuollon ja koulutuksen yhteenlasketun toimialan tuovan lisää työpaikkoja lähivuosina, päinvastoin työllisten määrä on vähenemässä (vähennys on yhteensä 2,7 % vuodesta 2009 vuoteen 2014, kun alan työlliset lisääntyivät vielä jaksolla 2004–2009 6,9 %). Jonkin verran kasvua odotetaan liike-elämän ja kiinteistöalan palveluilta, henkilökohtaisilta palveluilta ja myös metalliteollisuudelta ja rakentamisen ja rakennusaineteollisuuden toimialoilta ja puuteollisuudelta. Kaupan työllisten määrän nähdään pysyvän ennallaan. Tässä arvioissa ei ole kuitenkaan vielä otettu huomioon uusia, toukokuussa julkaistuja kauppakeskussuunnitelmia, jotka vaikuttavat paitsi kauppaan myös rakentamiseen loppuvuodesta 2010 alkaen.

Vuoden 2010 talven ja kevään mittaan työttömyyden kasvu hidastui selvästi ja alkukesällä pysähtyi Etelä-Karjalassa ja kasvoi Kymenlaaksossakin enää vähän. Työttömyys ei siis tällä hetkellä kasva, taantuman aikana on kuitenkin kivuttu uudelle korkeammalle työttömyyden tasolle, josta laskeutuminen on vaikeaa. Kaakkois-Suomelle on tyypillistä, että sekä työttömyyden lasku- että kasvutilanteissa muutoksen jyrkkyys on maan keskiarvoa loivempi. Työllisyyden vaimeiden näkymien myötä työttömyys pysyy lähiaikoina vuonna 2009 syntyneellä selvästi korkeammalla tasolla tai kasvaa edelleen hitaasti, mikäli talous ei saavuta pitkäjänteisempää vakautta.

Nykyisessä talouden tilanteessa nuorten työmarkkinat ovat kiristyneet. Ammattiin valmistuville löytyy aiempaa vähemmän työpaikkoja ja harvempia valinnanmahdollisuuksia. Nuorten työttömyys on laman yhteydessä kivunnut aiemmasta noin 40 %. Kasvu on selvästi suurempi kuin kokonaistyöttömyyden lisäys. Voidaan arvioida, että nuorten tilanne kuitenkin hieman helpottuu, jos talous selviää nykyisestä epävarmuudesta, mutta ehkä kohtalaisen hitaasti.

Työttömyyden lisäys on ollut sukupuolen mukaan erilainen ja kohdistunut erityisesti miehiin. Miehiä on työttömänä 40 % enemmän kuin ennen lamaa vuonna 2008, naisia vain muutama prosentti. Tämä osoittaa, että tuotannon ja työllisyyden rakennemuutos on Kaakkois-Suomessa kohdistunut miesvaltaiseen teollisuuteen, kuljetuksiin ja osin rakennusalaan. Palvelut, joissa työskentelee paljon naisia, ovat – ainakin toistaiseksi – säilyttäneet työllisyyttä melko hyvin. Tilanne tulee kuitenkin jonkin verran muuttumaan, kun eläkkeelle lähteviä ei korvata täysimääräisesti uutta työvoimaa palkkaamalla myöskään palveluolilla ja julkinen sektori vähentää työntekijöitään.

Yhtenä piirteenä on pitkäaikaistyöttömyyden kääntyminen uuteen kasvuun vuosia kestäneen laskuvaiheen jälkeen. Irtisanomiset ovat kohdistuneet melko usein iäkkäisiin, kun on haettu ”eläkeratkaisua”. Monilla on ennen eläkettä kuitenkin vuosia kestävä työttömän työnhakijan rooli. Myös hieman nuorempien pitkäaikaistyöttömyys saattaa hieman vaikeuttaa työvoiman rekrytoinnin pysyessä kireänä.

Työvoiman saatavuus

Korkean työttömyyden vuoksi työvoiman saatavuus on pysynyt hyvänä: markkinoilla on sekä nuoria ammattiin valmistuneita että työelämässä pitkään olleita ammattilaisia. Työvoi-

man saannin vaikeudet ovat viime aikoina olleetkin samankaltaiset kuin perinteisesti Kaakkois-Suomessa: joitakin erikoisammattilaisia ja vaikkapa myyntineuvottelijoita on väliin vaikea löytää, mutta laajamittaisia vaikeuksia ei ole. Työttömyyden kasvu ja työpaikan saannin vaikeus ei ole johtanut poismuuton kasvuun, merkittävältä osin siksi, että esim. pääkaupunkiseudullakin (Uusimaa on tärkein kaakkoissuomalaisten muuttokohde) työnsaanti on vaikeutunut ja muuttoa hankaloittaa myös asumisen järjestyminen ja kalleus alueella. Kaakkois-Suomen TE -toimistojen seurannan mukaan työvoimaa on hyvin tarjolla työnantajien tarpeisiin. Rekrytointivaikeuksia on vain vähän. Vuoden 2010 toukokuussa toimitoissa oli kaikkiaan avoinna 2677 työpaikkaa, joista 66:n täyttämässä oli vaikeuksia. Tilanne on edelleen parantunut vuoden takaisesta.

Kouvolan seutukunta

Kouvola, litti

Kouvolan seutukunnassa asui vuoden 2010 kesäkuussa 95 295 asukasta. Alkuvuoden aikana kasvua oli 60 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 5930 yritystoimipaikkaa. Kesäkuun 2010 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,2 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 4 974.

Kouvolan seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	0	0	+
Osaavan työvoiman saatavuus	+	0	0

1) Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

3) Tilanne 12 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Kouvolan seutukunta kohtasi ensimmäisenä massa- ja paperiteollisuuden toiminnan muutoksen, kun Voikkaan paperitehtaan sulkemispäätös saatiin keväällä 2006. Metsäteollisuus on edelleen sekä työvoiman supistusten kohteena että tulevaisuuden kehityksen epävarmuuden tilassa. UPM on irtisanonut keväällä Kuusankosken Kymin tehtaaltaan runsaat sata henkeä. Myös mm. Myllykoski Oy on joutunut toteuttamaan työvoiman käytön vähennystoimia. Alalla on kuitenkin myös positiivisia virtauksia. Sellun kohonnut hinta on ainakin tilapäisesti helpottamassa metsäyhtiöiden tilannetta. Suunniteltavana hankkeena on UPM:n harkitsema bioenergiälaitos, joka sijoitettaisiin jonkin toimivan tehdasyksikön yhteyteen. Kuusankoski on yksi mahdollisista sijoituspaikkakunnista.

Kauppa on menestynyt taantumankin aikana hyvin ja investoinut uusiin yksiköihin. Prismän jo ennestään suuri market Kouvolassa tekee parhaillaan mittavaa laajennusta ja muitakin, pienempiä vähittäiskaupan yksiköitä on avattu viime aikoina, ja liiketilojen muutostöitä on edelleen tekeillä mm. Kouvolan keskustassa. Valtakunnallisestikin merkittävä investointipäätös tehtiin toukokuun lopussa. Kesko rakentaa Suomen kuudenneksi suurimman kauppakeskuksen Kouvolan ja Kuusankosken taajamien välissä olevalle market -alueelle. Rakennustöiden on ilmoitettu käynnistyvän loppuvuonna 2010. Uuteen keskukseen tu-

lee kaikkiaan 90 liikettä ja 48 000 neliötä myyntitilaa. Hankkeen kokoa kuvastavat myös ilmoitettu 2000 pysäköintipaikan rakentaminen, investoinnin kokonaisarvo n. sata miljoonaa euroa ja rakennusaikaisen työllisyysvaikutuksen arvioitu tuhannen henkilötyövuoden taso, samoin kuin liikkeisiin syntyviksi aiottu tuhat kaupan alan työpaikkaa. Hanke tulee vahvistamaan merkittävästi Kouvolan seudun luonnetta kaupan ja varastoinnin alan keskuksena ja antaa pontta mm. Venäjältä tulevan ostos- ja muun matkailun kehittämiseen. Tätä tukee myös junayhteyksien huomattava nopeutuminen lähitulevaisuudessa.

Kouvolan seutukunnassa julkisen sektorin toiminnalla on suuri merkitys. Kuntien lisäksi isoja työllistäjiä ovat mm. varuskunnat ja valtion virastot. Vuoden 2007 työssäkäyntitilaston mukaan alueen työpaikoista 28,7 % oli kunnissa ja valtiolla. Julkinen sektori on välttänyt suoria irtisanomisia, kuitenkin mm. määräaikaisia työntekijöitä on yleisesti vähennetty. Merkittävimmin julkinen sektori tulee kiristämään työmarkkinoita jättämällä palkkaamatta uusia työntekijöitä poislähteneiden tilalle. Mm. Kouvola on ilmoittanut tämän yhdeksi keskeiseksi henkilöstöpoliittiseksi strategiaksi, jolla pyritään kunnan menojen säästöön. Tämä tulee näkymään avautuvien työmahdollisuuksien vähentymisenä ja vaikuttaa nuorten työllisyyteen ja työttömyyteen ja on myös vaikeuttamassa pitkäaikaistyöttömien sijoittumista työmarkkinoille.

Kouvolan seudun työttömyyden kasvuvauhti on koko Kaakkois-Suomen tapaan hidastunut alkuvuoden 2010 aikana. Työttömiä oli alkukesällä nelisen prosenttia enemmän kuin vuosi sitten. Taantumaa edeltäneeseen tilanteeseen (vuoden 2008 alkuvuoteen) nähden työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut vajaan viidenneksen. Seutukunnan työmarkkinoiden tilaa voidaan luonnehtia niin, että työttömyys ei ole laman aikana kasvanut ennätysmäisesti, mutta työmarkkinat ovat kiristyneet. Tätä kiristymistä kuvastaa mm. nuorten työttömyyden kasvu. Nuoria työttömiä on alkuvuonna 2010 ollut yli 40 % enemmän kuin kaksi vuotta sitten. Myös pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt selvään kasvuun. Samoin on käynyt vajaakuntoisten työttömyydelle. Sen sijaan 50 vuotta täyttäneiden osuus ei ole kasvanut, vaikka nk. ”eläkeratkaisua” käytetään edelleen työvoimaa yrityksistä vähennettäessä.

Työmarkkinoiden jäykistymistä heijastaa myös avoinna olleiden työpaikkojen määrän vähennys. Alkuvuoden aikana paikkoja on ollut avoinna lähes kolmannes vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Positiivinen piirre on uusien, työttömäksi tulevien työnhakijoiden virran väheneminen. TE –toimiston arvion mukaan työvoiman saannin vaikeudet ovat määrällisesti vähäisiä: 714 paikasta vain viisi oli vaikeasti täyttyviä.

Kotkan–Haminan seutukunta

Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää, Virolahti

Kotka-Haminan seutukunnassa asui vuoden 2010 kesäkuussa 87 447 asukasta. Alkuvuoden aikana kasvua oli 65 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 5 007 yritystoimipaikkaa. Kesäkuun 2010 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 13,7 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 5 521.

Kotka-Haminan seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	0	0	+
Osaavan työvoiman saatavuus	+	0	0

1) Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

3) Tilanne 12 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Kotkan - Haminan seutukunnan tuotantoelämässä kaikki perinteiset teollisuuden ja kuljetuksen toimialat ovat kokeneet laman aikana tuntuja vaikeuksia. Palvelut ovat menestyneet jonkin verran paremmin, mutta mm. julkinen sektori on talousongelmien vuoksi etsimässä vähennyksiä työvoimaansa.

Stora Enso, joka on alueen metsäteollisuuden pääyrittäjä, jatkaa konsernitasolla supistusta ja muutostoimiaan. Yhtiön Kotkan tehtaat myytiin pitkän kauppajan jälkeen ulkomaiselle sijoitusyhtiölle. Myynnin vaikutuksista tehtaiden tulevaan toimintaan tai henkilöstön määrään ei ole tietoa. Henkilöstöä on Kotkassa n. 480. Kauppa sisältää myös tehdasalueen. Positiivinen uutinen vuoden 2009 lopulla oli lopetuspäätöksen saaneen Sunilan sellutehtaan tuotannon käynnistäminen uudelleen. Päätös koski tuolloin vain kevätkautta, mutta sellun kohonnut markkinahinta on antamassa hyviä lähtökohtia tuotannon mahdolliselle jatkamiselle.

Satamaliikenne ja varastointi ovat seutukunnan perinteisiä, tärkeitä toimialoja. Satamaliikenteen määrä väheni vuonna 2009 kolmanneksen. Työvoimaa supistettiin, mm. suurin satamatoimija Steveco irtisanoi osan työvoimastaan ja alaa koetteli työtaistelu. Tilanne on kevään 2010 mittaan selvästi parantunut ja satamien liikennemäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta. Huhtikuu ja myöhemmin toukokuu olivat Kotkan satamassa jopa ennätyskuukausia, kun tyhjentyneitä varastoja on täytetty Euroopassa ja mm. Sunilan sellutehdas on tarvinnut runsaasti kuljetuksia. Satamajohdon mukaan myös yleistilanne on parantunut. Haminan sataman tavaraliikenne lisääntyi tammi-huhtikuussa yli kolmanneksen vuoden takaisesta.

Alueella on muutakin merkittävää teollisuutta metsäteollisuuden ohella. Sekä metalli-, rakennusaine- että elintarviketeollisuus ovat kärsineet menekin vähenemisestä. Kemian teollisuus on pärjännyt hieman paremmin. Useat yritykset ovat irtisanoneet osan työvoimastaan ja käyttäneet lomautuksia. Olennaista viennin ja muun kysynnän paranemista ei ole näkyvillä mutta näkymät ovat kuitenkin paremmat kuin laman aiemmassa vaiheessa. Positiivistakin on teollisuustuotannossa tapahtunut. Tuulivoimateollisuus on noussut uudeksi tuotannonalaksi ja Itämeren kaasuputkihanke on tuonut putkien päällystystoimintaa Kotkaan. Googlen palvelinkeskuksen tulo Haminaan monipuolistaa omalta osaltaan alueen tuotantorakennetta ja tuo imagohyötyä ja kertoo samalla alueen kehittymismahdollisuuksista.

Palvelusektori ei ole taantumassa joutunut laajoihin toiminnan supistuksiin. Kuitenkin mm. kunnat ovat talousvaikeuksissa ja pyrkivät vähentämään työvoimaansa. Pyhtään ja Haminan kunnat ovat jo käyttäneet henkilöstön lomautuksia. Erilaisia työvoiman supistamissuunnitelmia on kaikilla kunnilla. Valtiotyönantajaa koskee tuottavuusohjelmaan sisältyvä työvoiman vähentämisvelvoite, joka vaikuttaa uuden työvoiman rekrytointiin. Kauppa ja monet yksityiset palvelut ovat menestyneet melko hyvin, kun väestön ostovoima ei ole

merkittävästi laskenut. Kaupalla on myös uusia investointisuunnitelmia, joille antaa lisätukea usko Venäjältä tulevan matkailijavirran kasvuun.

Seutukunnan työllisyyskehitys on ollut heikkoa lomautusten ja työvoiman supistusten puristuksessa. Vaikka työttömien määrän kasvu on selvästi hidastunut alkuvuonna 2010, lamaa edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna työttömiä työnhakijoita on nyt 30 % enemmän. Miesten ohella myös naisten työttömyys on kasvanut. Tämä piirre on erilainen kuin Kaakkois-Suomen muissa seutukunnissa ja kuvastaa sitä, että muutkin kuin miesvaltaiset toimialat ovat kohdanneet alueella vaikeuksia. Vaikka työttömyyden jyrkin kasvu on vaimentunut, epävarmuuden tila alueella jatkuu. Positiivisena työmarkkinoiden merkinä on kuitenkin uusien työttömäksi tulevien työnhakijoiden virran pieneneminen. Vähennys koskee lähinnä työpaikoista työttömäksi joutuvien virtaa, ts. työelämästä ei enää vähennetä työvoimaa yhtä paljon kuin taantuman vaikeimpina kuukausina. Työmarkkinoiden pysymistä kireänä kuvastaa se, että oppilaitoksista valmistuvien työttömien määrät ovat puolestaan kasvaneet. Ts. työmarkkinat eivät kykene sijoittamaan kaikkia ammattiin valmistuvia työelämään.

Avoimia työpaikkoja on selvästi vähemmän kuin ennen lamaa. Määrä on kuitenkin tänä vuonna lisääntynyt alkuvuoden 2009 tilanteeseen verrattuna. Jäykkiä työmarkkinoita heijastaa se, että pitkittyvä työttömyys on lisääntymässä selvästi. Viime vuoden tasoon nähden määrä on kasvanut lähes neljänneksen, kun koko Kaakkois-Suomen keskimääräinen lisäys on 18 %.

Työvoiman saatavuus ei TE-toimiston mukaan ole alueella ongelma. Toukokuun vajaan tuhannesta työpaikasta oli vaikeasti täyttyviä 11.

Imatran seutukunta

Imatra, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti

Imatran seutukunnassa asui vuoden 2010 kesäkuussa 44 169 asukasta. Alkuvuoden aikana vähennystä oli 162 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 2454 yritystoimipaikkaa. Kesäkuun 2010 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 13,3 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 2610.

Imatran seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	0	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	0	0	+
Osaavan työvoiman saatavuus	+	0	0

1) Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

3) Tilanne 12 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Imatran seutukunta on Kaakkois-Suomen teollisuusvaltaisimpia alueita, mutta sisältää myös perinteistä alkutuotantoa maaseutukunnissaan ja kuuluu suosittuihin matkailualueisiin. Seutukunnassa on metsäteollisuuden tuotantolaitoksia sekä Imatralla että Rautjärvelä. Lisäksi alueella on runsaasti metallin perusteollisuutta ja muuta metalliteollisuutta. Metallsäyhtiö Stora Ensolla on edelleen menossa konsernin supistamisohjelma, joka koskettaa

myös Imatran seutua. Metalliteollisuus on pyrkinyt selviytymään pienentyneen kysynnän aiheuttamasta tilanteesta mm. lomautusten ja muiden työajan käytön vähennysten avulla. Viime kuukausina toimialan näkymät ovat parantuneet ja mm. aiottuja lomautuksia on supistettu. Metallialan yritykset ovat pyrkineet pitämään yllä ja myös uudistaneet tuotantoon vastatakseen taantumän jälkeiseen kysynnän kasvuun.

Kauppa ja palveluelinkeinot ovat selvinneet taantumassa teollisuutta paremmin ja välttyneet mm. suuremmilta lomautuksilta. Alat ovat hyötyneet Venäjältä tulevien ostos- ja matkailuturistien kysynnästä. Imatra on koko maan tax free myynnin tilastojen kärkipään paikkakuntia Helsingin ja Lappeenrannan jälkeen. Tax free myynti on alkuvuonna kasvanut entisestään. Matkailulta odotetaan lisää myös tulevaisuudessa. Sekä Imatralla että Lappeenrannan Rauhan alueella investoidaan kylpylähotellitoimintaan, lomahuoneistoihin sekä oheispalveluihin. Rakenteilla oleva Rauhan matkailualue on maantieteellisesti lähellä Imatraa. Sekä rakennusaikaisten että myöhempien välittömien ja välillisten työllisyysvaikutusten odotetaan tämän vuoksi hyödyttävän merkittävästi myös Imatran seutukuntaa. Ruokolahti, Rautjärvi ja Parikkala hyötyvät myös mökki- ja luontolomailusta.

Rakentamiseen on vaikuttanut matkailuinvestointien ohella laskusuhdannetta tasoittavasti myös edelleen meneillään oleva valtatie 6 uudistustyö. Tiettyä vakautta työllisyyteen ovat tuoneet myös alueelle merkittävät rajavartiolaitoksen tarjoamat työpaikat, jotka ovat pysyneet melko ennallaan.

Viimeaikainen työttömyyden kehitys on ollut Imatran seudulla Kaakkois-Suomen keskimäärää suotuisampaa, mutta työttömyysaste on Kotkan-Haminan seudun ohella edelleen jonkin verran muiden seutukuntien asteita korkeampi. Viime vuoteen verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä on alkuvuonna kasvanut vajaa 8 %. Vuoden 2008 alkuvuodesta lisäys on 19 %. Kasvuvahti on hidastunut talven ja kevään mittaan niin, että toukokuun lopussa työttömyys alkoi jo hieman vähentyä. Työttömyyden kasvu on ollut miesvoittoista, naisia ei ole työttömänä edellisvuosia enempää. Nuorten työttömyyskään ei ole enää alkukesällä lisääntynyt vuoden takaisesta, vuoden 2008 alkuvuoteen nähden kasvua on kuitenkin 24 %. Tämä on vähemmän kuin Kaakkois-Suomen muissa seutukunnissa. Samalla kun työttömyyden kasvu on pysähtynyt, myös uusien henkilöiden tulo työttömiksi työnhakijoiksi on selvästi vähentynyt. Negatiivinen piirre on se, että Imatran seudullakin pitkäaikaistyöttömyys on käänntynyt laskusta kasvuksi viimeisen vuoden aikana, ei kuitenkaan niin jyrkästi kuin Kaakkois-Suomessa keskimäärin.

TE-toimisto arvioi, että toukokuussa avoinna olleiden 380 paikan joukossa oli 17 paikkaa, joita ei kyetty täyttämään normaalin ajan kuluessa. Osuus on hieman suurempi kuin Kaakkois-Suomessa keskimäärin.

Lappeenrannan seutukunta

Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari

Lappeenrannan seutukunnassa asui vuoden 2010 kesäkuussa 89 585 asukasta. Alkuvuoden aikana vähennystä oli 103 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 5486 yritystoimipaikkaa. Kesäkuun 2010 lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,1 %, ja työttömiä työnhakijoita oli 5 122.

Lappeenrannan seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	+	+	+
Osaavan työvoiman saatavuus	+	0	-

1) Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

3) Tilanne 12 kk:n kuluttua verrattuna nykyhetkeen

++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Lappeenrannan seudulla tuotannon lasku ja työllisyyden heikkeneminen käynnistyi hieman myöhemmin kuin Kymenlaakson seutukunnissa, mutta seurannut lasku oli jyrkempää. Muun Kaakkois-Suomen tapaan metsäteollisuuden tilanne heijastuu merkittävästi alueen tuotantoon ja työllisyyteen. Sekä paperi- että puuteollisuuden tilanne on edelleen epävarma. UPM on irtisanonut keväällä Kaukaan tehtailtaan vajaa sata henkeä. Kun perinteinen metsäteollisuus vähentää tuotantoaan ja työpaikkojaan, sen yhteyteen etsitään myös uutta tuotantoa. Lappeenrannan seudulla mm. energiatuotanto etsii uusia ratkaisuja, jossa puuraaka-ainetta käytetään hyväksi. Alueelle on jo valmistunut uusi, pääasiassa bioenergiaa käyttävä voimalaitos ja Haminan tapaan Lappeenrantaan on noussut myös tuulivoimateollisuutta.

Teollisuuden työpaikkojen vähennykset ovat toistaiseksi olleet selvästi suuremmat kuin alan uudet, syntyvät työpaikat eikä teollisuus tulevaisuudessakaan ennusteiden mukaan työllistä niin paljon työvoimaa kuin ennen. Tulevaisuuden tuotteita ja hyötyä etsitään kuitenkin paitsi energiatuotannosta myös muusta yliopiston ja sen kanssa yhteistyössä toimivien tahojen tutkimustoiminnasta ja tuotekehittelystä.

Kauppa on investoinut alueella viime vuosina merkittävästi uusiin liiketiloihin. Kehitystä on vauhdittanut Venäjän ostosmatkailu, jossa Lappeenranta on maan tärkeimpiä kohteita. Tax free myynnissä Lappeenranta on usein heti toisena Helsingin jälkeen, väliin kärjessäkin. Kaupan investointien ja rakentamisen tahti on hidastunut huippuajoista. Venäjältä tuleva kysyntä – jonka kasvuun yleisesti luotetaan – on kuitenkin myös tulevaisuudessa alueen kehityksen tukijalkoja ja pitää osaltaan yllä kaupan ja matkailun palveluja. Matkailun kehitykselle antaa pontta mm. meneillään olevat Rauhan alueen matkailuinvestoinnit sekä panostus Saimaan järvimatkailuun. Maanrakennuskohteista valtatie 6 tietöiden jatkuminen pitää osaltaan alan tuotantoa ja työllisyyttä yllä.

Seutukunnan maaseutukunnista käydään paljon työssä Lappeenrannassa. Niinpä Lappeenrannan kehitys heijastuu osin myös niiden kehitykseen. Toisaalta kunnissa on omaakin tuotantoa ja mm. maatalous on edelleen tärkeä toimiala. Vuonna 2007 seutu tarjosi työpaikan 1600 maataloudessa työskentelevälle.

Työttömyyden kasvu on alueella pysähtynyt ja kääntyi toukokuussa muutamissa kunnissa laskuun. Alkuvuoden 2010 mittaan työttömiä on ollut kuutisen prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tilanteeseen ennen lamaa (eli alkuvuoteen 2008) verrattuna seutukunnassa on työttömänä olevia viidennes enemmän. Työttömistä on nuoria suhteellisesti suurempi osa kuin Kaakkois-Suomessa keskimäärin ja nuorten työttömyys on laman yhteydessä selvästi kasvanut. Kahden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna nuorten työttömien määrä on lisääntynyt 48 %. Viime vuodesta lisäys oli kuitenkin vain 9 %. Työttömyyden kasvu on yleiseen tapaan ollut miesvaltaista, mutta viime aikoina myös naisten työttö-

myys on kasvanut jonkin verran. Myös pitkäaikaistyöttömyys on kasvusuunnassa, samoin kuin vajaakuntoisten työnhakijoiden.

Positiivinen työmarkkinoiden piirre on työttömäksi tulevien henkilöiden virran pieneminen joka näkyy Kaakkois-Suomen muissakin seutukunnissa. Työstä ei enää jouduta tai tulla työttömäksi niin runsain joukoin kuin vuosi sitten. Toisaalta osa irtisanomisista näkyy työttömyystilastoissa vasta myöhemmin. Avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt alkuvuonna edellisvuodesta noin kahdeksan prosenttia, hieman vähemmän kuin Kaakkois-Suomessa keskimäärin.

Toukokuussa Lappeenrannan TE-toimistossa oli avoinna kaikkiaan 640 työpaikkaa. Toimiston arvion mukaan 33 paikan täyttämässä oli vaikeuksia. Osuus on jonkin verran korkeampi kuin muissa Kaakkois-Suomen seutukunnissa, mutta on kuitenkin laskenut viime vuodesta.

Liite 1

Keskeisiä tilastotietoja, koko maa, ELY-keskukset ja seutukunnat (syyskuu 2010)

	Toimipaikat 2008 lkm	Henkilöstö 2008 hlö	Aloittaneet yritykset 2009 lkm	Työvoima* hlö	Tyött. aste. 2010/06 %	Työttömät työnhakijat		Väkiluku	
						2010/06 hlö	2009/06- 2010/06 muutos %	2010/06 määrä hlö	2009/2010/II muutos hlö
Koko maa	352 773	1 504 006	31 134	2 761 000	10,0	275 580	-0,1	5 362 073	10 646
Uudenmaan ELY	97 864	528 896	11 373	854 000	7,6	64 653	6,1	1 517 133	7 336
Helsinki	87 101	493 577	10 496	733 602	8,0	59 050	6,3	1 386 093	6 667
Raasepori	3 405	11 425	278	21 192	8,7	1 848	-0,5	44 400	250
Porvoo	5 628	19 167	485	38 291	7,7	2 936	7,7	75 823	332
Loviisa	1 730	4 727	114	8 790	9,2	812	13,7	18 562	87
Var.-Suomen ELY	34 538	130 936	2 861	243 000	9,7	23 613	10,4	463 831	917
Turku	19 886	88 488	1 944	153 277	11,1	16 998	14,7	307 749	581
Salo	5 502	20 455	352	30 820	11,1	3 417	3,9	64 522	231
Loimaa	4 146	8 561	227	17 129	8,2	1 408	-2,3	37 209	63
Vakka-Suomi	2 996	8 516	186	14 810	7,9	1 167	-5,4	31 596	75
Åboland-Turunmaa	2 008	4 916	152	10 556	6,1	648	10,2	22 755	-33
Satakunnan ELY	16 467	62 703	1 084	113 000	10,5	11 877	-1,2	227 298	-88
Pori	9 178	34 863	660	64 138	11,7	7 492	-2,1	137 817	87
Rauma	4 728	22 174	317	31 747	9,3	2 953	-1,6	65 717	-77
Pohjois-Satakunta	2 561	5 666	107	11 062	12,3	1 358	0,7	23 764	-98
Pirkanmaan ELY	30 566	136 110	2 906	256 000	11,5	29 457	2,1	485 771	1 335
Etelä-Pirkanmaa	2 466	11 454	181	20 438	12,7	2 602	-8,2	43 059	208
Lounais-Pirkanmaa	2 545	6 262	163	12 182	7,4	903	4,9	27 862	53
Kaakkois-Pirkanmaa	741	1426	47	3 575	9,7	345	21,5	8 051	-17
Luoteis-Pirkanmaa	1 570	4165	87	7 448	8,6	639	-4,2	16 680	-70
Tampere	21 287	106 261	2 325	183 214	13,0	23 837	3,9	363 805	1172
Ylä-Pirkanmaa	1 957	6 542	103	11 578	9,9	1 143	-4,0	26 314	-11
Hämeen ELY	24 695	96 014	1 827	182 000	11,6	21 107	0,7	375 707	609
Lahti	13 084	53630	956	96 360	13,1	12 591	-0,6	201 544	274
Riihimäki	2 894	10 539	225	22 420	9,4	2 103	4,7	45 782	125
Hämeenlinna	5869	22193	450	44 746	9,8	4 371	4,9	93 096	221
Forssa	2 848	9 652	196	16 839	12,1	2 038	-3,7	35 285	-11
Kaak.-Suomen ELY	18 877	78 756	1 343	154 000	11,8	18 220	-3,1	316 496	-140
Kouvola	5 930	23 614	396	44 421	11,2	4 974	-1,2	95 295	60
Kotka-Hamina	5 007	22 294	366	40 391	13,7	5 521	-2,1	87 447	65
Imatra	2 454	10 070	178	19 582	13,3	2 610	-0,3	44 169	-162
Lappeenranta	5 486	22 778	403	42 484	12,1	5 122	-7,2	89 585	-103
Etelä-Savon ELY	10 763	34 083	701	73 000	10,7	7 845	-2,9	155 341	-227
Mikkeli	4 992	16606	338	33 304	10,6	3 515	-1,4	73 105	12
Savonlinna	3 092	9944	219	20 306	13,5	2 742	-0,7	45 689	-72
Pieksämäki	2 679	7533	144	16 100	10,1	1 626	-8,7	36 547	-167
Pohj.-Savon ELY	15 469	57 446	1 065	119 000	11,5	13 628	-4,8	247 857	-325
Kuopio	6 309	27936	531	58 251	11,5	6 676	-2,5	120 804	-165
Ylä-Savo	4 508	14 042	237	25 980	12,3	3 191	-10,3	58 252	-101
Koillis-Savo	1 575	3 879	90	8 189	11,1	911	-8,8	19 999	-6
Sisä-Savo	1 203	2 512	63	6 219	9,4	585	-6,8	15 268	-19
Varkaus	1 874	9 077	144	14 996	14,9	2 239	-1,6	33 534	-34
Pohj.-Karjalan ELY	10 016	34 670	694	76 000	15,1	11 491	-10,0	165 733	-229
Joensuu	6 950	26 194	546	56 722	15,3	8 705	-5,2	122 446	-108
Keski-Karjala	1 538	4 126	83	8 553	15,9	1 363	-11,1	19 496	-69
Pielisen Karjala	1 528	4 350	65	9 944	13,9	1 378	-16,5	23 791	-52
Keski-Suomen ELY	16 347	65 217	1 410	135 000	12,4	16 677	-3,9	272 710	-74
Jyväskylä	9 203	42 853	896	83 816	13,2	11 054	-1,9	172 186	103
Joutsa	552	1 057	33	2 440	11,0	268	-12,7	5 916	-11
Äänekoski	1 222	5 843	120	10 519	14,1	1 486	-6,3	23 199	-15
Jämsä	1 680	6 326	142	11 449	14,0	1 604	-2,7	25 516	-22
Keuruu	825	2 382	57	5 477	12,7	696	-5,2	12 623	-53
Sjärven-V.saaren	2 865	6 756	162	14 016	11,4	1 598	-13,2	33 270	-76

	Toimipaikat 2008 lkm	Henkilöstö 2008 hlö	Aloittaneet yritykset 2009 lkm	Työvoima* hlö	Tyött. aste. 2010/06 %	Työttömät työnhakijat		Väkiluku	
						2010/06 hlö	2009/06- 2010/06 muutos %	2010/06 määrä hlö	2009/2010/II muutos hlö
Koko maa	352 773	1 504 006	31 134	2 761 000	10,0	275 580	-0,1	5 315 620	47 240
E-Pohjanm. ELY	17 406	49 472	980	95 000	8,0	7 638	-9,7	193 659	135
Suupohja	2 430	6 004	121	11 020	9,2	1 013	-6,5	24 287	6
Seinäjäki	10 732	33 056	662	58 589	8,8	5 134	-7,5	123 795	253
Järviseu	2 239	5 043	87	9 534	8,1	769	-16,8	22 545	-22
Kuusikunnat	2 005	5 369	110	10 164	7,7	783	-18,0	23 032	-102
Pohjanm. ELY	18 827	67 550	1 236	128 000	7,3	9 299	-1,2	245 630	461
Vaasa	6 113	28 329	457	45 683	7,8	3 556	9,8	92 020	-32
Kyrönmaa	1 595	2 735	63	8 260	7,2	594	7,0	17 556	69
Syösterbotten	2 248	5 330	115	8 581	6,4	551	-3,2	18 168	8
Jakobstadsreg.	3 720	13 912	245	22 896	7,6	1 732	0,0	49 515	176
Kaustinen	1 762	3 711	92	7 365	6,7	497	-22,3	16 405	-37
Kokkola	3 389	13 533	264	24 141	9,5	2 286	-6,7	51 966	277
P-Pohjanm. ELY	22 553	91 145	1 741	192 000	11,8	22 649	-3,6	393 506	1 396
Koillismaa	1 428	4 570	90	9 217	13,6	1 252	-8,1	21 108	-52
Nivala-Haapajärvi	2 377	6 262	119	12 792	11,2	1 428	-12,3	30 676	0
Oulu	10 819	56 344	1 071	107 090	13,5	14 492	0,4	224 224	1 173
Oulunkaari	1 370	3 657	102	9 460	13,3	1 254	-13,0	23 531	97
Raahe	1 981	10 203	110	15 594	10,8	1 684	-13,3	34 837	14
H.vesi-Siikalatva	1 267	3 567	56	6 555	9,4	613	-13,0	15 319	-18
Ylivieska	3 311	6 542	193	19 410	10,2	1 974	-10,6	43 811	182
Kainuun ELY	4 512	17 047	286	37 000	14,1	5 210	-10,6	82 479	-155
Kajaani	3 072	12 953	226	26 340	13,5	3 560	-9,6	57 727	-25
Kehys-Kainuu	1 440	4 094	60	10 496	15,4	1 618	-11,9	24 752	-130
Lapin ELY	11 024	39 819	897	88 000	13,4	11 794	-7,9	183 286	-462
Itä-Lappi	1 178	2 856	80	7 907	16,5	1 302	-10,6	18 809	-92
Kemi-Tornio	3 323	15 333	265	26 934	13,8	3 718	-9,8	60 511	-59
Pohjois-Lappi	1 244	3 241	79	7 934	12,7	1 008	-4,4	16 930	-36
Rovaniemi	3 471	13 244	318	30 242	14,0	4 228	-5,9	64 103	-152
Torniolaakso	681	1 550	38	3 436	12,0	413	-19,3	8 782	-46
Tunturi-Lappi	1 420	3 595	117	6 765	16,7	1 132	-1,4	14 151	-77

* Seutukuntien työvoima (15–74 -vuotiaat) on Tilastokeskuksen Työssäkäyntitilaston ennakkotieto vuodelta 2008.
* ELY-keskusten ja koko maan työvoima (15–74 -vuotiaat) on Tilastokeskuksen Työvoimatutkimuksen toisen vuosineljänneksen tieto vuodelta 2009
Työttömillä työnhakijoilla tarkoitetaan työvoimatoimistoon ilmoittautuneita työttömiä työnhakijoita sisältäen lomautetut Työttömyysaste on työttömien työnhakijoiden prosentiosuus työvoimasta.
Väkiluku on ennakkotieto 30.6.2010, väkiluvun muutos on verrattuna tilaan 31.12.2009.
Aluejako vuoden 2010 seutukuntajonon mukainen
Lähteet:
Toimipaikat ja henkilöstö vuonna 2008. Lähde: Toimiala Online: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, Tilastokeskus
Aloittaneet yritykset vuonna 2009. Lähde: Toimiala Online: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, Tilastokeskus
Työvoima. Lähde: Työvoimatutkimus ja työssäkäyntitilasto, Tilastokeskus
Työttömät työnhakijat. Lähde: TEM Työnvälitystilastot
Väkiluku 30.6.2010. Lähde: Väestö- ja kuolinsyyltilastot, Tilastokeskus

Alueittain yrittäjien määrä ja ikärakennetilasto

Koko maa ja ELY-keskukset, pl. Maatalousyrittäjät

	Yrittäjiä	yli 55 v	osuus, %
Koko maa	183 170	47 100	25,7
Etelä-Pohjanmaa	7 517	1 959	26,1
Etelä-Savo	6 435	1 712	26,6
Häme	13 750	3 698	26,9
Kaakkois-Suomi	10 028	2 912	29,0
Kainuu	2 473	620	25,1
Keski-Suomi	9 225	2 343	25,4
Lappi	6 368	1 528	24,0
Pirkanmaa	16 977	4 267	25,1
Pohjanmaa	8 069	2 200	27,3
Pohjois-Karjala	5 611	1 450	25,8
Pohjois-Pohjanmaa	11 394	2 596	22,8
Pohjois-Savo	7 778	1 968	25,3
Satakunta	8 521	2 272	26,7
Uusimaa	50 135	12 415	24,8
Varsinais-Suomi	18 889	5 160	27,3

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 2007

<p>Författare</p> <p>Jouko Nieminen Utvecklingschef Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland</p>	<p>September 2010</p> <p>Uppdragsgivare Arbets- och näringsministeriet</p> <p>Organets tillsättningsdatum</p>
<p>Titel</p> <p>Regionala ekonomiska utsikter hösten 2010</p>	
<p>I översikten granskas nuläget för ekonomin och sysselsättningen samt utvecklingsutsikterna för den närmaste tiden inom närings-, trafik- och miljöcentralernas områden och deras ekonomiska regioner. Bedömningen har gjorts av närings-, trafik- och miljöcentralerna och andra regionala experter. Översikten sammanställs två gånger per år.</p> <p>De ekonomiska regionernas näringsliv och sysselsättning har under början av året utvecklats i en gynnsam riktning. Bedömningarna i den föregående översikten var klart dystrare än den faktiska utvecklingen har varit. Konjunkturerna har snabbt förbättrats, men det tar tid att komma upp till samma produktions- och sysselsättningsnivå som före recessionen. För närvarande är läget jämfört med ett år tillbaka bättre i 43 ekonomiska regioner, inom ett halvt år kommer läget att förbättras i 46 ekonomiska regioner och inom ett år redan i 58 ekonomiska regioner. Någon kraftig tillväxt förutspås dock inte, utan tillväxten väntas bli moderat.</p> <p>En tydligt försvagad utveckling är att vänta endast i Åbo och Varkaus ekonomiska regioner. Läget i Åbo och hela Egentliga Finland försvagas på grund av svårigheterna inom varvsindustrin. Läget i Varkaus försvagas i och med att produktionen av tidningspapper upphör.</p> <p>Exportefterfrågan har återhämtat sig och industrins orderstockar har förbättrats i hela landet. Nedgången inom skogsindustrin har avstannat och konjunkturerna inom massa- och pappersindustrin har tydligt förbättrats. Att exporten har återhämtat sig märks av att transportererna har blivit livligare och t.ex. hamntrafiken har ökat. Orderstockarna är dock mindre än normalt och sträcker sig inte långt fram i tiden. Dessutom är skillnaderna mellan företagen stora.</p> <p>I norra och östra Finland håller gruvbranschen på att bli ett lokomotiv för den ekonomiska utvecklingen. Utöver de pågående gruvprojekten öppnas eller planeras flera gruvor som kommer att ha en betydande inverkan på den regionala ekonomin. På byggverksamheten har stimulansåtgärderna haft positiva effekter. Stora infraprojekt har hjälpt speciellt markanläggningsbranschen. Tillväxten inom renoveringsverksamheten är fortsatt stark och nybyggnadsverksamheten har vänt uppåt. Återhämtningen inom byggverksamheten återspeglas också i träförädlingsindustrin. Handeln och de övriga servicebranscherna har klarat sig genom recessionen rätt väl och branschens sysselsättningsutveckling är fortsatt stark. I synnerhet i sydöstra och östra Finland ökar de ryska shoppingturisternas betydelse.</p> <p>Arbetslösheten har vänt nedåt. Den minskade arbetslösheten beror på upphörda permitteringar och arbetskraftens åldrande. En försämring i arbetslöshetsläget väntas under den närmaste tiden fortfarande i södra Finland, närmast i Egentliga Finland, Birkaland och Nyland. Ungdomsarbetslösheten lindras smånigom, men den ökade långtidsarbetslösheten ger anledning till oro i hela landet. Antalet nya arbetstillfällen har ökat något. Speciellt det hyrda arbetets andel ökar kraftigt. Tillgången på kunnig arbetskraft är för närvarande på en god nivå, men redan om ett år kommer läget att vara sämre i många branscher.</p> <p>Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Koncernstyrningsenheten/Branschtjänst/Esa Tikkanen, tfn 050 040 5459 Kontaktperson vid närings-, trafik- och miljöcentralerna: Jouko Nieminen, e-post: jouko.nieminen(at)ely-keskus.fi, tfn 040 770 3010</p>	
<p>Utvecklingsutsikterna för de ekonomiska regionerna, regional ekonomi, sysselsättning</p>	
<p>1799-2664</p>	<p>ISBN 978-952-227-432-8</p>
<p>Sidoantal 194</p>	<p>Språk Finska</p> <p>Pris -</p>
<p>Utgivare Arbets- och näringsministeriet</p>	<p>Förläggare</p>

